১৯৯৯ এছচিচি অনলাইন গৌহাটী ৯৯ : (২০০০) ১ গৌহাটী এল আৰ ২০০

গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়

(ন্যায়াধীশ ডি. এন. চৌধুৰী)

মঃ আবু বক্কাৰ আলী ... আবেদনকাৰী;

বনাম

অসম ৰাজ্য আৰু অন্যান্য........ প্ৰতিপক্ষগণ।

<u>চিভিল ৰুল নং ৪৫১০/১৯৯৮</u>

১৯৯৯ চনৰ ৫ এপ্ৰিলত নিষ্পত্তি কৰা হয়

অসম বন নিয়মাৱলী, ১৮৯১ৰ ধাৰা ৪৯(৪), (৫) আৰু (৬) — বাজেয়াপ্ত কৰাৰ আদেশ — ধাৰা ৪৯(৬)ৰ অধীনত বাজেয়াপ্ত কৰাৰ আদেশ তেতিয়াহে দিব পাৰি যেতিয়া কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াই সন্তুষ্ট হয় যে সেই সন্দৰ্ভত কোনো বন অপৰাধ কৰা হৈছে— বন অপৰাধ সংঘটিত হোৱাৰ প্ৰমাণ হিচাপে কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াৰ আগত উপযুক্ত তথ্য থাকিব লাগিব— বিষয়াৰ সন্তুষ্টি লিখিতভাৱে প্ৰেৰণ কৰিব লাগিব — বাজেয়াপ্ত কৰাৰ পদ্ধতি — ধাৰা ৪৯(৬)ৰ অধীনত প্ৰদান কৰিবলগীয়া প্ৰমাণৰ মানদণ্ড ৪৯ৰ উপধাৰা (৪)ৰ অধীনত কোনো বস্তু বা সম্পত্তি জব্দ কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ দৰে কঠোৰ নহয়।— ধাৰা ৪৯(৪) ত উল্লেখ কৰা ধৰণে দায়িত্বটো(Burden) ইমান গুৰুতৰ নহয়।

নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ ধাৰা ৪৯ৰ উপ-ধাৰা (৫)ত উল্লেখ কৰা বিধানসমূহত ন্যায়সংগত বিচাৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ প্ৰাথমিক উপাদানসমূহ সন্নিবিষ্ট হৈ আছে। এতিয়া ই

এটা প্ৰতিষ্ঠিত নীতি আৰু ন্যায়ৰ মৌলিক প্ৰয়োজনীয়তাত পৰিণত হৈছে যে কোনো ব্যক্তিৰ অধিকাৰ, স্বাৰ্থ আদি যদি কোনো ন্যায়িক, অৰ্ধ–ন্যায়িক বা প্ৰশাসনিক সিদ্ধান্তৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হয়, তেনে ক্ষেত্ৰত তেওঁক তেওঁৰ বিৰুদ্ধে উত্থাপিত অভিযোগটো জানিবলৈ আৰু বুজিবলৈ আৰু কৰ্তৃপক্ষৰ আগত তেওঁৰ বিৰুদ্ধে উত্থাপিত গোচৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰিবলৈ সুযোগ প্ৰদান কৰা উচিত। নিয়মাৱলীৰ ১৮৯১ৰ ধাৰা ৪৯(৪)ৰ অধীনত কোনো বিষয়ৰ ন্যায্য বিচাৰৰ বাবে কৰ্তৃপক্ষই তলত দিয়া পদ্ধতিসমূহ অনুসৰণ কৰিব লাগিব—

(ক) নিৰ্ভৰ কৰিব বিচৰা সামগ্ৰীসমূহকে ধৰি বিচাৰ প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ কৰাৰ বিষয়ে জানিবলৈ অধিকাৰ প্ৰদান কৰা;

(খ) এনে সম্পত্তিৰ প্ৰতি স্বাৰ্থ থকা যিকোনো ব্যক্তিৰ আৰু মটৰচালিত নাও, নাও, জাহাজ, বাহন আদিৰ ক্ষেত্ৰত এইবোৰৰ পঞ্জীয়নভুক্ত মালিকৰ অনুমোদিত বিষয়াৰ সন্মুখত হাজিৰ হোৱাৰ অধিকাৰ অধিকাৰ প্ৰদান কৰা;

(গ) যুক্তিসংগত সময়ৰ ভিতৰত প্ৰতিনিধিত্ব কৰাৰ যুক্তিসংগত সুযোগ প্ৰদান কৰা (সাক্ষ্য সম্পৰ্কত মতামতৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা); আৰু

(ঘ) নিৰ্ধাৰিত তাৰিখৰ তাৰিখত শুনানিৰ যুক্তিসংগত সুযোগ প্ৰদান কৰা (মৌখিক শুনানিৰ অধিকাৰ প্ৰদান কৰা)।

নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ ধাৰা ৪৯ৰ উপধাৰা (৬)ৰ অধীনত এনে ব্যক্তিয়ে দিবলগীয়া প্ৰমাণৰ মানদণ্ড ধাৰা ৪৯ৰ উপধাৰা (৪)ৰ অধীনত কোনো সামগ্ৰী/সম্পত্তি জব্দ কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ দৰে কঠোৰ নহয়। আইনসভাই ব্যৱহাৰ কৰা "কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়া সন্তুষ্টি হোৱাকৈ প্ৰমাণ" বাক্যাংশটো নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ ধাৰা ৪৯(৪)ৰ অধীনত জব্দৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় প্ৰমাণৰ দৰে একে স্তৰৰ নহ'ব। এই ক্ষেত্ৰত

"প্ৰমাণ" শব্দটোৰ অৰ্থ হ'ল কোনোবাই তথ্য-প্ৰমাণেৰে দেখুৱা যে তেওঁ/তাই উক্ত বিষয়ে অজ্ঞাত আছিল, তেওঁ বা তাইৰ উক্ত কামত কোনো সহযোগিতা নাছিল বা উক্ত কামটো কৰা বাবে কাকো উচটনি দিয়া নাছিল আৰু কোনো বন অপৰাধ যাতে সংঘটিত নহয় তাৰ বাবে উল্লেখ কৰা বস্তু/সামগ্ৰী(সমূহ)ৰ ব্যৱহাৰৰ ক্ষেত্ৰত সকলো যুক্তিসংগত আৰু যথাযথ সাৱধানতা অৱলম্বন কৰা হৈছিল। "প্ৰমাণ" শব্দটোৰ অৰ্থ হ'ল কোনো কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াই সিদ্ধান্ত ল'ব পৰাকৈ পৰ্যাপ্ত তথ্য বা প্ৰমাণ প্ৰদান কৰা। নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ ৪৯ ধাৰাৰ ৪ নং উপ–ধাৰাত দেখুওৱাৰ দৰে দায়িত্বটো ইমান গুৰুতৰ নহয়। উপ–ধাৰা (৬)ৰ অধীনত সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিজনে এটা যুক্তিসংগত আৰু সম্ভাৱ্য গোচৰ স্থাপন কৰিব লাগে যদিও ই উপ–ধাৰা (৪)ৰ অধীনত কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াৰ সন্তুষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োজনীয়ভাৱে পতিয়ন যোগ্য নহ'বও পাৰে । ই তথ্য-পৰিস্থিতিৰ ওপৰতো নিৰ্ভৰ কৰিব।

এই গোচৰত হাজিৰ হোৱা অধিবক্তাসকল :

আবেদনকাৰীৰ হৈ শ্ৰীযুত এ ৰয় আৰু শ্ৰীযুত এ.জে. আলিয়া।

প্ৰতিপক্ষগণৰ হৈ ডি গোস্বামী ডাঙৰীয়া, বি.ডি. দাস আৰু শ্ৰীযুত এইচ.কে. শৰ্মা।

উল্লেখ কৰা গোচৰসমূহ: কালক্ৰমানুসৰি

জিবন বাইলৌং বনাম অসম ৰাজ্য, ১৯৯৮ (১) জিএলজে ২৩৪।

মিথানলাল মিশ্ৰ বনাম মধ্য প্ৰদেশ ৰাজ্য চৰকাৰ এআইআৰ ১৯৯৮ এমপি ৬৭।

সহকাৰী বন সংৰক্ষক বনাম শাৰদ ৰাম চন্দ্ৰ কেট, (১৯৯৮) ১ এছচিচি ৪৮।

ৰাম চন্দ্ৰ সিং বনাম পশ্চিম বংগ ৰাজ্য, ১৯৯৭ চিআৰএল এল জে ৩৫৭৬।

মহাৰাষ্ট্ৰ ৰাজ্য বনাম ডি জাদৱ, ১৯৯৫ চিআৰএল এল জে ৭৯৮

মধ্য প্ৰদেশ ৰাজ্য বনাম ৰাকেশ কুমাৰ, ১৯৯৫ চিআৰএল এল জে ১০৩৭

ৰঞ্জিত ঠাকুৰ বনাম ভাৰত চৰকাৰ (১৯৮৭) ৪ এছচিচি ৬১১।

ৰায় আৰু আদেশ

১) ভাৰতীয় সংবিধানৰ ২২৬ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত এই লেখ আবেদনত অসম বন নিয়মাৱলী, ১৮৯১ৰ অধীনত কোনো বস্তু/সম্পত্তি জব্দ আৰু বাজেয়াপ্ত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াৰ ক্ষমতাৰ পৰিসৰ লগতে মানি চলিবলগীয়া পদ্ধতিয়েই হৈছে এই লেখ আবেদনৰ বিতৰ্কিত বিষয়, যিটো তলত উল্লেখ কৰা পৰিস্থিতিত উদ্ভৱ হৈছে।

২) আবেদনকাৰী এজন ৰাজহুৱা বাহক হিচাপে কাম কৰা ট্ৰাক (পঞ্জীয়ন নং এন এল এ ৩৭০৯)ৰ পঞ্জীয়নভুক্ত মালিক। যোৱা ২.২.১৯৯৮ তাৰিখে পুৱা ১১ বজাত ৰেঞ্জ অফিচাৰ, সংৰক্ষিত এলেকা, ডিফুই ধনশিৰি সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ভিতৰত উক্ত গাড়ীখনত কিছুমান মানুহে সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ভিতৰত থুপ খাই থকা বোগী পোমা আৰু বাদাম (কাঠ) বোজাই কৰা অৱস্থাত পায়। সেই অনুসৰি সাক্ষীৰ উপস্থিতিত উক্ত বাহনখন জব্দ কৰা হয়। আবেদনকাৰীয়ে উল্লেখ কৰিছে যে যেতিয়া এই ঘটনা সংঘটিত হৈছিল, তেতিয়া তেওঁ শিলচৰত আছিল আৰু সেইবাবেই তেওঁ এই বিষয়ে সম্পূৰ্ণ অজ্ঞাত আছিল। শিলচৰৰ পৰা উভতি আহোঁতে তেওঁ উক্ত বিষয়ে অৱগত হোৱাৰ লগে লগে তেওঁ বাহনখন মুকলি কৰিবলৈ ৩ নং প্ৰতিপক্ষ অৰ্থাৎ বন সংমণ্ডল বিষয়া, কাৰ্বি আংলং, পশ্চিম সংমণ্ডল, ডিফুৰ কাষ চাপে। আবেদনকাৰীয়ে ০৮/০৪/১৯৯৫ তাৰিখৰ এখন জাননী (নং এফ অ'-৩/৯৮/৩২১০৩-১০৪ তাৰিখ ৮.৪.১৯৯৫) লাভ কৰিছিল যাৰ দ্বাৰা তেওঁক ৩ নং প্ৰতিপক্ষৰ সন্মুখত ২৫/০৬/১৯৯৮ তাৰিখে হাজিৰ হ'বলৈ কোৱা হৈছিল আৰু উক্ত জাননীত

বন সংমণ্ডল বিষয়া, কাৰ্বি আংলং, পশ্চিম সংমণ্ডলয়ে ৬/০৫/১৯৯৮ তাৰিখত চহী কৰিছিল। সেইমতে আবেদনকাৰীয়ে উক্ত তাৰিখত ৩ নং প্ৰতিপক্ষৰ সন্মুখত হাজিৰ হয় কিন্তু উক্তদিনা গোচৰটোৰ শুনানি স্থগিত ৰখা হয় আৰু তেওঁক জনোৱা হয় যে পৰৱৰ্তী তাৰিখটো তেওঁক সময়ত জনোৱা হ'ব। আবেদনকাৰীৰ মতে, তেওঁ বাহনখন মুকলি কৰাৰ বাবে উচ্চ ন্যায়ালয়ত আবেদন কৰিবলগীয়া হৈছিল আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ে তেওঁৰ আবেদনখন গ্ৰহণ কৰি অন্তৰ্বৰ্তীকালীন আদেশ জাৰি কৰি কৰ্তৃপক্ষক আবেদনকাৰীয়ে ক্ষতিপূৰণ চুক্তি (Indemnity Bond) প্ৰদান কৰাৰ পিছত তেওঁৰ বাহনখন মুকলি কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়ে। আদালতৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি আবেদনকাৰীয়ে কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াক তেওঁৰ বাহনখন মুকলি কৰাৰ বাবে আবেদন জনাইছিল যদিও প্ৰতিপক্ষই বাহনখন মুকলি কৰাৰ পৰিৱৰ্তে ২০/৮/১৯৯৮ তাৰিখৰ বিবাদিত আদেশ জাৰি কৰি অসম বন নিয়মাৱলী, ১৮৯১ (ইয়াৰ পিছত নিয়মাৱলী, ১৮৯১ বুলি কোৱা হ'ব)ৰ ধাৰা ৪৯ৰ উপ-ধাৰা(৪)ৰ অধীনত আবেদনকাৰীৰ বাহনখন বাজেয়াপ্ত কৰে আৰু উক্ত আদেশক স্বেৰাচাৰী আৰু বৈষম্যমূলক বুলি কৈ ইয়াৰ বৈধতাক প্ৰত্যাহ্বান জনাই এই লেখ আবেদনত দাখিল কৰিছে।

৩) বিবাদিত আদেশ দিয়া ৩ নং প্ৰতিপক্ষ, বন সংমণ্ডল বিষয়া, কাৰ্বি আংলং, পশ্চিম সংমণ্ডল, ডিফুয়ে এই গোচৰৰ প্ৰতিদ্বন্দ্বিতা কৰি শপতনামা দাখিল কৰিছে। প্ৰতিপক্ষই দৃঢ়তাৰে কয় যে জব্দ কৰাৰ স্মাৰক অনুসৰি ৩.২.১৯৯৮ তাৰিখে সংৰক্ষিত এলেকাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত ৰেঞ্জ অফিচাৰে সামগ্ৰীৰ সৈতে প্ৰশ্ন উত্থাপিত হোৱা বাহনখন জব্দ কৰিছিল আৰু সেই অনুসৰি ৪.২.১৯৯৮ তাৰিখে জিলা দণ্ডাধীশ কাৰ্বি আংলঙক এই বিষয়ে এই বুলি অৱগত কৰা হৈছিল যে, ২.২.১৯৯৮ তাৰিখে পুৱা প্ৰায় ১১ বজাত বন সুৰক্ষা পাৰ্টিয়ে হোমগাৰ্ডৰ সৈতে ধনশিৰি সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত টহল দি থকাৰ সময়ত তেওঁলোকে এন এল এ ৩৭০৯ পঞ্জীয়ন নম্বৰৰ

এখন ট্ৰাক আঠজন লোকৰ সৈতে তাত দেখা পায়। পৰৱৰ্তী সময়ত তেওঁলোকে এন এল–০৪/এ০৩৬ পঞ্জীয়ন নম্বৰৰ আন এখন ট্ৰাক দেখা পায় আৰু যথাযথ অনুসন্ধানৰ পিছত বত্ৰিশটা গুলী ভৰ্তি এটা কাৰ্বাইন সহ এজন ব্যক্তিকো তাত দেখা পায়। ডিফুৰ সুৰক্ষিত এলেকাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত বিষয়াই কাৰ্বি আংলঙৰ জিলা দণ্ডাধীশক উদ্দেশ্যি ৪.২.১৯৯৮ তাৰিখৰ পি এছ/৯৮/৪(৯)/৩৭-৩৮ নং যোগাযোগৰ কথা উল্লেখ কৰি প্ৰতিপক্ষই কয় যে, উক্ত যোগাযোগত উল্লেখ কৰা ব্যক্তিসকলৰ জবানবন্দীৰ পৰা এইটো প্ৰকাশ পাইছে যে তেওঁলোকে ধনশিৰি সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ পৰা অবৈধভাৱে সংগ্ৰহ কৰা কাঠ নিবলৈ ডিমাপুৰৰ পৰা আহিছিল। ধৃত ব্যক্তিসকলক আইনৰ বিধান অনুসৰি জিলা দণ্ডাধীশৰ আগত হাজিৰ কৰা হৈছিল। ইয়াৰ পিছত কতৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াই ২০.২.১৯৯৮ তাৰিখৰ জাননী জাৰি কৰি সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিক জব্দ কৰা ট্ৰাকখনৰ মালিকীস্বত্ব সম্পৰ্কীয় নথি-পত্ৰ দাখিল কৰিবলৈ আহ্বান জনোৱা হৈছিল। ইয়াৰ পিছত লেখ আবেদনকাৰীয়ে ৫.৩.১৯৯৮ তাৰিখৰ এখন আবেদন দাখিল কৰি ট্ৰাকখন বলপূৰ্বকভাৱে ধনশিৰি সংৰক্ষিত বনাঞ্চললৈ লৈ যোৱা বুলি উল্লেখ কৰি উক্ত গাড়ীখন মুকলি কৰি দিবলৈ অনুৰোধ জনায়। তেওঁ লগতে এইটোও কয় যে- ইয়াৰ পিছত ৩ নং প্ৰতিপক্ষই ১৯.৩.১৯৯৮ তাৰিখৰ জাননীৰ জৰিয়তে আবেদনকাৰী আৰু অন্যান্য সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিক ১৭.৪.৯৮ তাৰিখে তেওঁৰ সন্মুখত হাজিৰ হ'বলৈ নিৰ্দ্দেশ দিয়ে। কিন্তু ইয়াৰ পিছত, উক্ত গোচৰটো পুনৰ ২৫.৬.৯৮ আৰু ২৫.৭.৯৮ তাৰিখ পৰৱৰ্তী শুনানিৰ বাবে নিৰ্ধাৰণ কৰে আৰু অৱশেষত ২০.৮.৯৮ তাৰিখৰ আদেশৰ জৰিয়তে ট্ৰাকখন বাজেয়াপ্ত কৰা হয়। প্ৰতিপক্ষই সংশ্লিষ্ট সকলো সময়তে আইনগতভাৱে কাম কৰিছিল আৰু আবেদনকাৰীক উক্ত গোচৰত তেওঁৰ আত্ম-পক্ষক সমৰ্থন কৰাৰ যুক্তিসংগত

সুযোগ প্ৰদান কৰা হৈছিল আৰু বিবাদিত আদেশটো আইন অনুসৰি প্ৰদান কৰা হৈছিল।

৪) আবেদনকাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান অধিবক্তা শ্ৰীযুত এ. ৰয়ে দাবী কৰে যে আবেদনকাৰীক আইনত উল্লেখ কৰা পদ্ধতিগত সুৰক্ষাৰ পৰা বঞ্চিত কৰা হৈছে। নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ ৪৯ নং ধাৰাটোৰ কথা উল্লেখ কৰি বিদ্বান অধিবক্তাই যুক্তি দিয়ে যে বিশেষ বিধিখনে কৰ্তৃপক্ষক সংক্ষিপ্ত ক্ষমতা প্ৰদান কৰিছে, কিন্তু ইয়াৰ বাবে কিছুমান বাধ্যতামূলক পদ্ধতিও মানি চলাৰ প্ৰয়োজন আৰু ইয়াৰ যিকোনো পদ্ধতি উলংঘা কৰাৰ ফলত তেনে সিদ্ধান্ত বাতিলযোগ্য হৈ পৰিব। আবেদনকাৰীৰ বিদ্বান অধিবক্তা শ্ৰীযুত ৰয়ে লগতে উল্লেখ কৰে যে বাজেয়াপ্ত কৰাৰ আদেশ তেতিয়াহে জাৰি কৰিব পৰিব যেতিয়া সংশ্লিষ্ট বিষয়াজনে নিশ্চিত হ'ব যে কোনো বন অপৰাধ সংঘটিত হৈছে। আইন অনুসৰি কৰ্তৃপক্ষই বন অপৰাধ সংঘটিত হৈছে নে নাই সেইটো সন্তুষ্টিত উপনীত হ'বলৈ তথ্যসমূহ ভালদৰে বিবেচনা কৰিব লাগিব আৰু কৰ্তৃপক্ষৰ উক্ত সন্তুষ্টি এটা যুক্তিযুক্ত আদেশ(Speaking Order)ৰ দ্বাৰা জনাব লাগিব। আবেদনকাৰীৰ বিদ্বান অধিবক্তা শ্ৰীযুত এ. ৰয়ে কয় যে বিবাদিত আদেশটো কেৱল অযুক্তিকৰেই নহয়, ইয়াৰ ন্যায্যতাও নাই। এই আদেশ নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ ধাৰা ৪৯ৰ উপ-ধাৰা (৪)ত থকা বিধানৰ বিপৰীত আৰু সেয়েহে ই বাতিলযোগ্য।

বিদ্বান অধিবক্তা শ্ৰীযুত ৰয়ে এইটোও দাবী কৰিছে যে আবেদনকাৰীয়ে বাৰে বাৰে কৰ্তৃত্বশীল বিষয়াক আঙুলিয়াই দিছিল যে প্ৰশ্ন উত্থাপিত হোৱা বাহনখন তেওঁৰ অজ্ঞাতে বা সহযোগিতাৰ অবিহনে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল আৰু সেয়েহে তেওঁক উক্ত অপৰাধত উচটনি দিয়া বুলি দোষী সাব্যস্ত কৰিব নোৱাৰি আৰু এনে পৰিস্থিতিত কৰ্তৃত্ব-প্ৰাপ্ত বিষয়াৰ হাতত বাহন/ট্ৰাকখন এৰি দিয়াৰ বাহিৰে আন কোনো বিকল্প নাছিল।

তেওঁৰ যুক্তিৰ সমৰ্থনত বিদ্বান অধিবক্তা শ্ৰীযুত ৰয়ে ৰণজিৎ ঠাকুৰ বনাম ভাৰত চৰকাৰ(১৯৮৭) ৪ এছচিচি ৬১১; সহকাৰী বন সংৰক্ষক বনাম শাৰদ ৰাম চন্দ্ৰ কালে, (১৯৯৮) ১ এছচিচি ৪৮; মিথানলাল মিশ্ৰ বনাম ৰামধ্য প্ৰদেশ ৰাজ্য চৰকাৰ এআইআৰ ১৯৯৮ এমপি ৬৭; আৰু জিবন বাইলৌং বনাম অসম ৰাজ্য, ১৯৯৮ (১) জিএলজে ২৩৪ গোচৰৰ সিদ্ধান্তসমূহৰ কথা উল্লেখ কৰিছে। শেষত বিদ্বান অধিবক্তা শ্ৰীযুত এ. ৰয়ে কয় যে কৰ্তৃত্ব-প্ৰাপ্ত বিষয়াই, এই গোচৰটোত, বিদ্বেষপূৰ্ণভাবে আৰু অতি বেআইনীভাৱে এই বিবাদিত আদেশ জাৰি কৰিছিল।

৫) প্ৰতিপক্ষৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান অধিবক্তা শ্ৰীযুত বি. ডি. দাসে প্ৰথমে লেখ আবেদনখনৰ ৰক্ষণাবেক্ষণযোগ্যতাক লৈ প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰি দাবী কৰে যে এই গোচৰত প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা নিয়মাৱলীৰ ১৮৯১ৰ ধাৰা ৪৯(৪)ৰ অধীনত জাৰি কৰা বিবাদিত আদেশটো নিয়মাৱলীৰ ১৮৯১ৰ ধাৰা ৪৯ (চি) বিধানসমূহৰ অধীনত এটা আপীলযোগ্য আদেশ। এই আদেশৰ সপক্ষে যুক্তি দি প্ৰতিপক্ষৰ অধিবক্তা শ্ৰীযুত বি. ডি. দাসে বন বিষয়াসকলে প্ৰাথমিক পৰ্যায়ত সন্মুখীন হোৱা প্ৰত্যাহ্বানসমূহৰ লগতে বনাঞ্চলৰ সম্পদক ধ্বংস কৰিব বিচৰা চোৰাংচোৱাসকলৰ পদক্ষেপক প্ৰতিহত কৰিবলৈ জব্দ কৰাকে ধৰি প্ৰয়োজনীয় লবলগীয়া ব্যৱস্থাসমূহৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰে। বিধিগত বিধানসমূহৰ উল্লেখ কৰি বিদ্বান অধিবক্তা শ্ৰী দাসে আঙুলিয়াই দিয়ে যে এই আইনখনে যিজন ব্যক্তি(সকল)ৰ এনে সম্পত্তিত কিবা স্বাৰ্থ আছে, তেনে ব্যক্তিক(ব্যক্তিসকলক) নিজৰ নিজৰ পক্ষক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা আৰু শুনানিৰ সুযোগ দিয়াৰ বাবে তেওঁৰ/তেওঁলোকৰ ওপৰত জাননী জাৰি কৰাৰ বিষয়ে জোৰ দিছে। প্ৰতিপক্ষই উক্ত নিৰ্ধাৰিত পদ্ধতি মানি চলিছিল আৰু পৰিস্থিতিৰ মূল্যায়নৰ পিছত কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াই এই নিৰ্ণয়ত উপনীত হৈছিল যে বন অপৰাধ সংঘটিত হৈছে আৰু এই বন অপৰাধ সংঘটিত কৰাত উক্ত প্ৰশ্ন উত্থাপিত বাহনখন ব্যৱহাৰ কৰা

হৈছিল আৰু সেই অনুসৰি, তেখেতে উক্ত বাহনখনৰ বাজেয়াপ্ত আৰু নিলামৰ নিৰ্দেশ দিছিল।

তেওঁৰ যুক্তিৰ সমৰ্থনত প্ৰতিপক্ষৰ বিদ্বান অধিবক্তাই ৰাম চন্দ্ৰ সিং বনাম পশ্চিম বংগ ৰাজ্য, ১৯৯৭ চিআৰএল এল জে ৩৫; মহাৰাষ্ট্ৰ ৰাজ্য বনাম ডি জাদৱ, ১৯৯৫ চিআৰএল এল জে ৭৯৮ আৰু মধ্য প্ৰদেশ ৰাজ্য বনাম ৰাকেশ কুমাৰ, ১৯৯৫ চিআৰএল এল জে ১০৩৭ত দিয়া সিদ্ধান্তসমূহ উল্লেখ কৰিছে।

৬) অসম ৰাজ্যৰ বনাঞ্চল, বন্য সামগ্ৰী আৰু কাঠৰ ওপৰত আৰোপ কৰিবলগীয়া শুল্ক সম্পৰ্কীয় আইনখন অসম বন নিয়মাৱলী, ১৮৯১ৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত। অসম বন নিয়মাৱলী, ১৮৯১ৰ ধাৰা ১৭ অনুসৰি চৰকাৰী গেজেটত প্ৰকাশিত অধিসূচনাৰ জৰিয়তে এটা নিৰ্দিষ্ট বনাঞ্চলক সংৰক্ষিত বনাঞ্চল হিচাপে ঘোষনা কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ব আৰু এনে বনাঞ্চলসমূহক অধিসূচনাৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰণ কৰা তাৰিখৰ পৰা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল বুলি গণ্য কৰা হ'ব আৰু ইয়াৰ মাটিসমূহ ৰাজ্য চৰকাৰৰ হাতত ন্যস্ত হ'ব। সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত প্ৰৱেশ বা ক্ষতি কৰাৰ বাবে শাস্তি আৰু এনে বনাঞ্চলত নিষিদ্ধ কাৰ্য্যসমূহ নিয়মাৱলী, ১৮৯১ৰ নিয়ম ২৪ আৰু ২৫ত উল্লেখ কৰা হৈছে। বনাঞ্চল আৰু বন্য সামগ্ৰী সুৰক্ষা, বন্য সামগ্ৰীৰ সৰবৰাহৰ নিয়ন্ত্ৰণ আদি সকলোবোৰ নিয়মাৱলী, ১৮৯১ৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত। নিয়মাৱলী, ১৮৯১ৰ ৮ নং অধ্যায়ত শাস্তি আৰু শাস্তি প্ৰয়োগ কৰাৰ পদ্ধতিসমূহৰ বিষয়ে উল্লেখ আছে। ইয়াত ক'ব পাৰি যে বন সম্পদৰ বৃহৎ পৰিসৰৰ ধ্বংস্ৰ বিৰুদ্ধে যুঁজিবলৈ বিধানসভাই অসম বন নিয়মাৱলী (সংশোধনী) আইন, ১৯৯৫ প্ৰৱৰ্তন কৰিছে যিয়ে নিয়মাৱলী, ১৮৯১ত বৃহৎ পৰিসৰৰ সংশোধনী আনিছে। নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ নিয়ম ৪৯ৰ উপ-ধাৰা নিয়ম অনুসৰি যিকোনো বন বিষয়া যাৰ পদবী বন-পালকৰ পদবীতকৈ কম নহয় বা যিকোনো আৰক্ষী বিষয়া যাৰ পদবী আৰক্ষী উপ-পৰিদৰ্শকৰপদবীতকৈ

কম নহয়, বন অপৰাধ সংঘটিত কৰাত ব্যৱহৃত যিকোনো বন্য সামগ্ৰী বা তেনে বন্য সামগ্ৰীৰ লগতে সকলো সঁজুলি, যন্ত্ৰচালিত নাও, জাহাজ, গৰু-ম'হ, গাড়ী, ভূৰ, যন্ত্ৰপাতি, বাহন, ট্ৰাক, ৰছী, শিকলি বা অন্য যিকোনো বস্তু বা সঁজুলি জব্দ কৰিব পাৰে যেতিয়া কোনো বন্য সামগ্ৰীৰ ক্ষেত্ৰত এনে বন অপৰাধ সংঘটিত হৈছে বুলি বিশ্বাস কৰাৰ থল থাকে। এনে জব্দ কৰাৰ সময়ত সংশ্লিষ্ট বিষয়াই নিয়মাৱলী, ১৮৯১ৰ নিয়ম ৪৯ৰ উপ-নিয়ম (২)ত উল্লেখ কৰা পদক্ষেপ/পদ্ধতিসমূহ মানি চলিব লাগিব। উপধাৰা (৩)-এ নিৰ্ধাৰিত আৰক্ষী বিষয়া বা বন বিষয়াক এখন বাহন ৰখাবলৈ আৰু বাহনত কঢ়িয়াই নিয়া সামগ্ৰীসমূহ পৰিদৰ্শন আৰু পৰীক্ষা কৰাৰ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰে। ১৮৯১ৰ নিয়মাৱলীৰ ৪৯ নং নিয়মবোৰৰ উপ-নিয়ম (৪)ত উল্লেখ আছে যে উপ-ধাৰা (৫) আৰু (৬)ৰ বিধানৰ অধীনত, য'ত কৰ্তৃত্ব-প্ৰাপ্ত বিষয়াই জব্দ কৰা সামগ্ৰী তেখেতৰ সন্মুখত উপস্থাপন কৰাৰ সময়ত বা জব্দৰ বিষয়ে প্ৰতিবেদন লাভ কৰাৰ পিছত, আৰু তেওঁ উপযুক্ত আৰু প্ৰয়োজনীয় বুলি ভাবি উক্ত জব্দ সামগ্ৰী ব্যক্তিগতভাৱে পৰিদৰ্শন বা পৰীক্ষণৰ কৰাৰ পিছত, ইয়াৰ সন্দৰ্ভত বন অপৰাধ সংঘটিত হোৱা বুলি সন্তুষ্ট হ'লে, তেওঁ লিখিত আদেশ যোগে আৰু উক্ত আদেশত লিপিবদ্ধ কৰা কাৰণ দৃষ্টে এনেদৰে জব্দ কৰা বন্য সামগ্ৰী, বাহন, গৰু, ট্ৰাক, যন্ত্ৰচালিত নাও, নাও, গাড়ী, যন্ত্ৰপাতি, ভূৰ, জাহাজ, ৰছী, শিকলি বা এনে অপৰাধ সংঘটিত কৰাত ব্যৱহৃত আন যিকোনো সঁজুলি বা সামগ্ৰী বাজেয়াপ্ত কৰিব পাৰে। নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ ৪৯ নিয়মৰ ৰ উপ-নিয়ম (৫)ত দেখা যায় যে কৰ্তৃত্ব-প্ৰাপ্ত বিষয়াই বাজেয়াপ্ত কৰাৰ পূৰ্বে তলত দিয়া পদক্ষেপসমূহ মানি চলিব লাগিব:

(ক) যিটো অপৰাধৰ ভিত্তিত জব্দ কৰা হৈছে, সেই অপৰাধৰ বিচাৰ কৰাৰ অধিকাৰ থকা দণ্ডাধীশলৈ কোনো সামগ্ৰী বাজেয়াপ্ত কৰাৰ কাৰ্য্যপ্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ হোৱাৰ বিষয়ে নিৰ্ধাৰিত প্ৰ-পত্ৰত এটা তথ্য প্ৰেৰণ কৰা;

(খ) যিজন ব্যক্তিৰ পৰা কোনো সামগ্ৰী জব্দ কৰা হৈছে আৰু কোনো ব্যক্তি যাৰ উক্ত জব্দকৃত সামগ্ৰীত কিবা স্বত্ব আছে বুলি কৰ্তৃত্ব-প্ৰাপ্ত বিষয়াই উপযুক্ত বুলি ভাৱে আৰু যন্ত্ৰচালিত নাও, জাহাজ, বাহন, ট্ৰাক ইত্যাদিৰ ক্ষেত্ৰত এইবোৰৰ পঞ্জীয়ন নম্বৰ থকা পঞ্জীয়নভুক্ত মালিকবোৰক লিখিতভাৱে জাননী জাৰি কৰা।

(গ) ওপৰৰ দফা (খ)ত উল্লেখ কৰা ব্যক্তিসকলক প্ৰস্তাৱিত বাজেয়াপ্তকৰণৰ সম্পৰ্কে জাননীত উল্লেখ কৰা যুক্তিসংগত সময়ৰ ভিতৰত প্ৰতিনিধিত্ব কৰাৰ যুক্তিসংগত সুযোগ প্ৰদান কৰা; আৰু

(ঘ) জব্দ কৰা বিষয়া আৰু ওপৰৰ দফা (খ) বা (গ)ত উল্লেখ কৰা ব্যক্তি বা ব্যক্তিসকলক, উক্ত উদ্দেশ্যৰ বাবে নিৰ্ধাৰণ কৰা তাৰিখ বা তাৰিখবোৰত যুক্তিসংগত সুযোগ দিয়া বা শুনানি গ্ৰহণ কৰা।

নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ নিয়ম ৪৯(৬)ৰ অধীনত কোনো সঁজুলি, নাও, যন্ত্ৰচালিত নাও, জাহাজ, গৰু-ম'হ, গাড়ী, ৰাষ্ট, যন্ত্ৰপাতি, বাহন, ট্ৰাক, ৰছী, শিকলি বা অন্য কোনো সামগ্ৰী(কাঠ বা বনজ সামগ্ৰীৰ বাহিৰে) বাজেয়াপ্ত কৰাৰ আদেশ উপ-অনুচ্ছেদ (৪)ৰ উল্লেখ কৰা ধৰণে জাৰি কৰিব নোৱাৰে যদি উপ-অনুচ্ছেদ (৫)ৰ দফা (খ)ত উল্লেখ কৰা কোনো ব্যক্তিয়ে কৰ্তৃত্ব-প্ৰাপ্ত বিষয়াৰ সন্তুষ্ট হোৱাকৈ প্ৰমাণ কৰিব পাৰে যে এনে সঁজুলিৰ বাহন, যন্ত্ৰপাতি, বাহন, ট্ৰাক, জাহাজ, নাও, যন্ত্ৰচালিত নাও, ভূৰ, গাড়ী, গৰু, ৰছী, শিকলি বা আন কোনো সঁজুলি বা সামগ্ৰী তেওঁৰ অজ্ঞাতে বা সহযোগিতা বা উচটনিৰ অবিহনে বা তেওঁৰ চাকৰ বা এজেন্টৰ অজ্ঞাতে বা সহযোগিতা বা উচটনিৰ অবিহনে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল আৰু কোনো বন অপৰাধ যাতে সংঘটিত নহয় তাৰ বাবে ওপৰত উল্লেখ কৰা বস্তুটো ব্যৱহাৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সকলো যুক্তিসংগত আৰু যথাযথ সাৱধানতা অৱলম্বন কৰা হৈছিল।

৭) বাজেয়াপ্ত কৰাৰ আদেশ তেতিয়াহে দিব পাৰি যেতিয়া কৰ্তৃত্ব-প্ৰাপ্ত বিষয়াজনে "সেই সন্দৰ্ভত কোনো বন অপৰাধ সংঘটিত হোৱা বুলি সন্তুষ্ট হয়"। সন্তুষ্টিত উপনীত হোৱাৰ সময়ত বিষয়াৰ আগত বন অপৰাধ সংঘটিত হৈছে বুলি সত্যটো প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ বাবে সামগ্ৰী থাকিব লাগিব। বিষয়াজনৰ সন্তুষ্টি লিখিতভাৱে প্ৰকাশ কৰিব লাগিব। কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াৰ সন্তুষ্টি আৰু ইয়াৰ কাৰণ লিপিবদ্ধ কৰাৰ বাহিৰেও, নিয়ম ৪৯(৫)ৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত প্ৰক্ৰিয়াটো সতৰ্কতাৰে মানি চলা হৈছে বুলি দেখুৱাবলৈ সামগ্ৰী থাকিব লাগিব। বাজেয়াপ্তকৰণ হ'ল নিয়মাৱলী ১৮৯১ত উল্লেখ থকা বিধানসমূহ উলংঘা কৰাৰ ফলত ৰাজ্যই প্ৰদান কৰা শাস্তি। ই এটা পদক্ষেপ যাৰ দ্বাৰা কোনো বন অপৰাধ কৰাৰ শাস্তি হিচাপে কোনো বৈধ মালিকৰ ব্যক্তিগত সম্পত্তি কোনো ক্ষতিপূৰণ নিদিয়াকৈ ৰাজ্যই তাৰ কৰ্তৃত্ব-প্ৰাপ্ত বিষয়াৰ দ্বাৰা জব্দ কৰা ।

আইনত বাজেয়াপ্ত কৰাৰ পদ্ধতিৰ বিষয়ে উল্লেখ আছে। বিধিখনে বিষয়া(সকল)ক বিধিখনত উল্লেখ কৰা সামগ্ৰীসমূহ জব্দ কৰিবলৈ ক্ষমতা দিছে আৰু একে সময়তে ইয়াক কেনেকৈ ন্যায্যভাৱে কৰিব লাগে সেই বিষয়েও বিধিখনত উল্লেখ আছে। ১৮৯১ৰ নিয়মাৱলীত নিৰ্ধাৰিত পদ্ধতিগত সুৰক্ষাৰ বিষয়টো সংক্ষিপ্ত প্ৰকৃতিৰ ক্ষমতা আৰু সেই আদেশৰ ফলাফল কিমান গুৰুতৰ হ'ব পাৰে তাক চোৱাটো অতি প্ৰয়োজনীয়। সেই প্ৰেক্ষাপটত বিধিখনে পদ্ধতিগত সুৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহৰ কঠোৰ পালনৰ ওপৰত জোৰ দিয়া দেখা যায়। ৰঞ্জিত ঠাকুৰ (উপৰোক্ত) গোচৰত সেনা আদালতৰ(Court Martial) সংক্ষিপ্ত বিচাৰ প্ৰক্ৰিয়াৰপৰা উদ্ভৱ হোৱা এটা বিষয়

বিবেচনা কৰাৰ সময়ত উচ্চতম ন্যায়ালয়ে পদ্ধতিগত সুৰক্ষাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি তলত দিয়া পৰ্যবেক্ষণসমূহ কৰিছিল:

“........এই আইন আৰু নিয়মসমূহে স্বয়ংসম্পূৰ্ণ সংহিতা গঠন কৰে যিয়ে অপৰাধ আৰু অপৰাধীক সামৰিক আদালতৰ দ্বাৰা আটক, জিম্মাত ৰখা আৰু বিচাৰৰ পদ্ধতি দুয়োটাৰে ৰূপৰেখা দাঙি ধৰে।”

''আইনখনত উল্লেখ কৰা পদ্ধতিগত সুৰক্ষাসমূহক সাৰাংশ অধিকাৰক্ষেত্ৰৰ ক্ষমতাৰ পোহৰত আৰু অনুপাতে চাব লাগে। পদ্ধতিগত সুৰক্ষাৰ স্তৰ ক্ষমতাসমূহৰ পৰিসৰৰ সৈতে মিল থকা উচিত। কৰ্তৃত্ব যিমানেই বহল হ’ব সিমানেই ইয়াৰ ব্যৱহাৰত সংযমৰ প্ৰয়োজনীয়তা বেছি হ’ব আৰু ফলস্বৰূপে বিধিগত পদ্ধতিগত সুৰক্ষাৰ ব্যাখ্যা সিমানেই উদাৰ হ’ব। ভিটাৰেলি বনাম ছিটনত গোচৰত ন্যায়াধীশ ফ্ৰেংকফাৰ্টাৰে সঘনাই উদ্ধৃত শব্দবোৰ আকৌ মনত ৰখাৰ যোগ্য:

''... যদি কোনো এজেন্সীয়ে কোনো কৰ্মচাৰীক চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰাৰ বাবে এটা নিৰ্দিষ্ট পদ্ধতি অনুসৰণ কৰে, যদিও সেয়া প্ৰয়োজনতকৈ অধিক উদাৰ হয়, তেন্তে ই পদ্ধতিটো হুবহু মানি চলিব লাগিব..... প্ৰশাসনিক আইনৰ এই ন্যায়িকভাৱে বিকশিত শাসন ব্যৱস্থা এতিয়া সুদৃঢ়ভাৱে প্ৰতিষ্ঠিত আৰু যদি মই যোগ দিব পাৰো, তেন্তে সেয়া সঠিক। যিয়ে প্ৰক্ৰিয়াগত তৰোৱালখন লয়, তেওঁ সেই তৰোৱালখনেৰে বিনষ্ট হ’ব।’

(৩৫৯ ইউ এছ ৫৩৫, ৫৪৬–৪৭ : ৩ এল.এড.২ডি ১০১২, ১০২১)

একেজন বিদ্বান ন্যায়াধীশে কয় যে ‘ইতিহাসৰ পাতত স্বাধীনতা নিশ্চিত কৰাত পদ্ধতিগত সুৰক্ষাই গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে।’

(মেকনব বনাম ইউ এছ, ৩১৮ ইউ এছ ৩৩২, ৩৪৭: ৮৭ এল.এড. ৮১৯, ৮২৭)”

নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ ধাৰা ৪৯ৰ উপ-ধাৰা (৫)ত উল্লেখ কৰা বিধানসমূহত ন্যায়সংগত বিচাৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ প্ৰাথমিক উপাদানসমূহ সন্নিবিষ্ট হৈ আছে। এতিয়া ই এটা প্ৰতিৰ্ষ্ঠিত নীতি আৰু ন্যায়ৰ মৌলিক প্ৰয়োজনীয়তাত পৰিণত হৈছে যে য'ত কোনো ব্যক্তিৰ অধিকাৰ, স্বাৰ্থ আদি যদি কোনো ন্যায়িক, অৰ্ধ-ন্যায়িক বা প্ৰশাসনিক সিদ্ধান্তৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হয়, তেনে ক্ষেত্ৰত তেওঁক, তেওঁৰ বিৰুদ্ধে উত্থাপিত অভিযোগটো জানিবলৈ আৰু বুজিবলৈ আৰু কৰ্তৃপক্ষৰ আগত তেওঁৰ বিৰুদ্ধে উত্থাপিত গোচৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰিবলৈ সুযোগ প্ৰদান কৰা উচিত। নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ ধাৰা ৪৯(৪)ৰ অধীনত কোনো বিষয়ৰ ন্যায্য বিচাৰৰ বাবে কৰ্তৃপক্ষই তলত দিয়া পদ্ধতিসমূহ অনুসৰণ কৰিব লাগিব—

(ক) নিৰ্ভৰ কৰিব বিচৰা সামগ্ৰীসমূহকে ধৰি বিচাৰ প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ কৰাৰ বিষয়ে জানিবলৈ অধিকাৰ প্ৰদান কৰা;

(খ) এনে সম্পত্তিৰ প্ৰতি স্বাৰ্থ থকা যিকোনো ব্যক্তিৰ আৰু মটৰচালিত নাও, নাও, জাহাজ, বাহন আদিৰ ক্ষেত্ৰত এইবোৰৰ পঞ্জীয়নভুক্ত মালিকৰ অনুমোদিত বিষয়াৰ সন্মুখত হাজিৰ হোৱাৰ অধিকাৰ অধিকাৰ প্ৰদান কৰা;

(গ) যুক্তিসংগত সময়ৰ ভিতৰত প্ৰতিনিধিত্ব কৰাৰ যুক্তিসংগত সুযোগ প্ৰদান কৰা (সাক্ষ্য সম্পৰ্কত মতামতৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা); আৰু

(ঘ) নিৰ্ধাৰিত তাৰিখৰ তাৰিখত শুনানিৰ যুক্তিসংগত সুযোগ প্ৰদান কৰা (মৌখিক শুনানিৰ অধিকাৰ প্ৰদান কৰা।

নিয়ম ৪৯(৬) অনুসৰি সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিৰ ওপৰত এই দায়িত্ব আৰোপ কৰে যে তেওঁ কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াক পতিয়ন নিয়াব লাগিব যে তেওঁ বা তেওঁৰ চাকৰ বা এজেন্টৰ অজ্ঞাতে বা সহযোগিতা বা উচটনিৰ অবিহনে উক্ত সামগ্ৰী/সঁজুলি আদি ব্যৱহাৰ

কৰা হৈছিল আৰু কোনো বন অপৰাধ যাতে সংঘটিত নহয় তাৰ বাবে উক্ত সামগ্ৰী/সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সকলো যুক্তিসংগত আৰু যথাযথ সাৱধানতা অৱলম্বন কৰা হৈছিল। এজন নিৰীহ ব্যক্তি, যাৰ নিজৰ বা তেওঁৰ চাকৰ বা এজেন্টৰ অজ্ঞাতে বা সহযোগিতা বা উচটনি অবিহনে অপৰাধ সংঘটিত হৈছিল, বাবে ই এটা বাবে ঢাল স্বৰূপ। এনে ব্যক্তিৰ ওপৰত তেওঁৰ/তাইৰ নিজৰ দাবীটো প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ কৰ্তব্য জাপি দিয়া হৈছে।

জিবন বাইলৌং (উপৰোক্ত) গোচৰত, নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ উপ-নিয়ম (৫)ৰ দফা (ঘ)ত উল্লেখ কৰা ব্যক্তিজনে স্থাপন কৰিবলগীয়া প্ৰমাণৰ প্ৰকৃতিৰ ওপৰত আলোচনা কৰা হৈছে। নিয়মাৱলীৰ, ১৮৯১ৰ ধাৰা ৪৯ৰ উপধাৰা (৬)ৰ অধীনত এনে ব্যক্তিয়ে দিবলগীয়া প্ৰমাণৰ মানদণ্ড ধাৰা ৪৯ৰ উপধাৰা (৪)ৰ অধীনত কোনো সামগ্ৰী/সম্পত্তি জব্দ কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ দৰে কঠোৰ নহয়। আইনসভাই ব্যৱহাৰ কৰা "কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াৰ সন্তুষ্টিৰ বাবে প্ৰমাণিত" বাক্যাংশটো ১৮৯১ৰ নিয়মাৱলীৰ ধাৰা ৪৯(৪)ৰ অধীনত জব্দৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় প্ৰমাণৰ দৰে একে স্তৰৰ নহ'ব। এই ক্ষেত্ৰত "প্ৰমাণ" শব্দটোৰ অৰ্থ হ'ল কোনোবাই তথ্য-প্ৰমাণেৰে দেখুৱা যে তেওঁ উক্ত বিষয়ে নাজানিছিল, আওকান কৰা নাছিল বা উক্ত কামটোৰ কৰাৰ বাবে কাকো উচটনি দিয়া নাছিল আৰু বন অপৰাধ সংঘটিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত উল্লেখ কৰা বস্তু(সমূহ)ৰ ব্যৱহাৰৰ বিৰুদ্ধে সকলো যুক্তিসংগত আৰু যথাযথ সাৱধানতা অৱলম্বন কৰা হৈছিল। "প্ৰমাণ" শব্দটোৰ অৰ্থ হ'ল কোনো কৰ্তৃত্ব-প্ৰাপ্ত বিষয়াই সিদ্ধান্ত ল'ব পৰাকৈ পৰ্যাপ্ত তথ্য বা প্ৰমাণ প্ৰদান কৰা। নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ ৪৯ ধাৰাৰ ৪ নং উপ-ধাৰাত দেখুওৱাৰ দৰে দায়িত্বটো ইমান কঠোৰ নহয়। উপ-ধাৰা (৬)ৰ অধীনত সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিজনে এটা যুক্তিসংগত আৰু সম্ভাৱ্য গোচৰ স্থাপন কৰিব লাগে যদিও ই উপ-ধাৰা (৪)ৰ অধীনত কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াৰ সন্তুষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত

প্ৰয়োজনীয়ভাৱে পতিয়ন যোগ্য নহ'বও পাৰে। ই তথ্য-পৰিস্থিতিৰ ওপৰতো নিৰ্ভৰ কৰিব।

৮) নথিৰ কাৰ্য্যক্ৰমৰ পৰা দেখা যায় যে জব্দ কৰা বনজ সামগ্ৰীৰ বাজেয়াপ্ত কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ বিষয়ত কৰ্তৃত্ব-প্ৰাপ্ত বিষয়াই তেওঁৰ ১৯ মাৰ্চ, ১৯৯৮ত স্বাক্ষৰিত জাননী যাৰ নং এফ.অ'.৩/৯৮/৩২১০৩–১০৪, তাৰিখ ৮ এপ্ৰিল, ১৯৯৫ (মূল নথিৰ পৰা অবিকৃতভাৱে তুলি দিয়া হৈছে) এখনো আবেদনকাৰীলৈ প্ৰেৰণ কৰা হৈছছিল, য'ত তলত দিয়া ধৰণে লিখা আছে:

" এইটো দেখা যায় যে আপুনি বিচাৰৰ বাবে/প্ৰতিৰক্ষাৰ বাবে উপযুক্ত সাক্ষ্য-প্ৰমাণ দিব লাগিব। সেয়ে ওপৰৰ গোচৰটো নিষ্পত্তি কৰাৰ অৰ্থে অহা ০৭.০৪.১৯৯৮ তাৰিখে দিনৰ ১টা বজাত আপোনাক নিম্ন স্বাক্ষৰকাৰীৰ কাৰ্যালয়ত মোৰ সন্মুখত হাজিৰ হ'বলৈ কোৱা হ'ল। আপুনি উক্ত তাৰিখত হাজিৰ নহ'লে গোচৰটো আপোনাৰ অনুপস্থিতিত একপক্ষীয় বাবে শুনানি গ্ৰহণ কৰা হ'ব আৰু ইতিমধ্যে নথিত উপলব্ধ সাক্ষ্য–প্ৰমাণ আৰু প্ৰদৰ্শকবোৰৰ ভিত্তিত নিষ্পত্তি কৰা হ'ব।

আজি ১৯ মাৰ্চ, ১৯৯৮ তাৰিখে মই এই জাননীত চহী কৰিলোঁ আৰু এই কাৰ্যালয়ৰ মোহৰ মাৰি দিয়া হ'ল।"

ওপৰৰ জাননীখনত কোনো অপৰাধৰ প্ৰতিবেদনৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা হোৱা নাছিল, বা জব্দ কৰা সামগ্ৰীৰ সম্পৰ্কে অপৰাধৰ বিচাৰ কৰাৰ অধিকাৰ থকা দণ্ডাধীশক ট্ৰাকখন বাজেয়াপ্ত কৰাৰ বাবে কাৰ্যক্ৰমণিকাৰ আৰম্ভ কৰাৰ বিষয়ে নিৰ্ধাৰিত প্ৰপত্ৰত কোনো তথ্য দিয়া হোৱা নাছিল। ওপৰৰ জাননীখনৰ প্ৰতি আবেদনকাৰীয়ে সঁহাৰি জনাইছিল। ওপৰৰ জাননীখনৰ পূৰ্বে ২০.২.১৯৯৮ তাৰিখৰ এফ অ'-৩/ ৯৮/ ৭২৩–২৮ নম্বৰৰ এখন সাধাৰণ জাননী জাৰি কৰা হৈছিল য'ত লিখা আছিল:

"ইয়াৰ দ্বাৰা সৰ্বসাধাৰণ ৰাইজক জনোৱা যায় যে ০২.০২.১৯৯৮ তাৰিখে আঞ্চলিক বনাঞ্চল কাৰ্যালয়, সংৰক্ষিত বনাঞ্চল, ডিফুৰ কৰ্মচাৰীসকলে এন এল এ–৩৭০৯ আৰু ০৪/এ ০৩০৬ পঞ্জীয়ন নম্বৰৰ দুখন ট্ৰাক জব্দ কৰিছে আৰু উক্ত ট্ৰাক দুখন বৰ্তমান বন সংমণ্ডল মুখ্য কাৰ্যালয়ৰ জিম্মাত আছে।

উক্ত এন এল এ–৩৭০৯ আৰু নং — ০৪/এ ৩০৬ পঞ্জীয়ন নম্বৰৰ ট্ৰাক দুখন অসম বন নিয়মাৱলী (সংশোধনী) আইন ১৯৯৫ৰ ৪৯ নং ধাৰাত বাজেয়াপ্ত হ'ব।

গতিকে, সকলোকে ২০.০৩.১৯৯৮ তাৰিখ বা তাৰ আগতে জব্দ কৰা এন এল এ–৩৭০৯ আৰু এন এল ০৪/এ ০৩০৬ পঞ্জীয়ন নম্বৰৰ ট্ৰাক দুখনৰ বৈধ আৰু মূল মালিকীস্বত্বৰ প্ৰমাণ দাখিল কৰিবলৈ আহ্বান জনোৱা হ'ল।

জব্দ কৰা ট্ৰাকদুখন কিয় উক্ত তাৰিখত বাজেয়াপ্ত কৰা নহ'ব, তাৰ কাৰণো দৰ্শাব লাগিব।"

উক্ত জাননী খন উপ আয়ুক্ত, কাৰ্বি আংলং, উপ–সচিব, ভাৰপ্ৰাপ্ত বিষয়া, বন বিভাগ, কাৰ্বি আংলং, বন সংমণ্ডল বিষয়া, পূব, ৰেঞ্জ অফিচাৰ, সুৰক্ষিত এলেকা, ডিফু, সকলো ৰেঞ্জ অফিচৰ জ্ঞাতাৰ্থে আৰু ব্যাপক প্ৰচাৰৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰা হয় আৰু লগতে জাননী ফলকতো আৰি দিয়া হয়। কিন্তু জাননীখনত ডিফুৰ সুৰক্ষিত এলেকাৰ প্ৰভাৰীয়ে ৪–২–১৯৯৮ তাৰিখে জিলা দণ্ডাধীশ আগত গ্ৰেপ্তাৰ কৰা অভিযুক্ত ব্যক্তিক হাজিৰ কৰি উক্ত অভিযুক্ত ব্যক্তিজনক জেল হাজোতত ৰখাৰ প্ৰাৰ্থনা কৰা যোগাযোগৰ কথা উল্লেখ কৰা হোৱা নাছিল। আবেদনকাৰীয়ে ৬.৩.১৯৯৮ তাৰিখৰ তেওঁৰ যোগাযোগৰ ভিত্তিত ২০.২.১৯৯৮ তাৰিখৰ জাননীখনৰ উত্তৰ দিছিল য'ত তেওঁ উল্লেখ কৰিছিল যে সংশ্লিষ্ট সময়ত তেওঁ ইদ–উদ–জুহা উদযাপনৰ বাবে শিলচৰত থকা নিজৰ ঘৰলৈ গৈছিল আৰু তেওঁৰ অনুপস্থিতিত তেওঁৰ চালকজনে

২.২.১৯৯৮ তাৰিখে ভাড়াৰ বাবে তাৰ ট্ৰাকখন অস্থানত লৈ গৈছিল। ইয়াৰ মাজতে “কিছুমান অচিনাকি ব্যক্তিয়ে বলপূৰ্বকভাৱে আৰু তেওঁৰ চালকজনক বন্দুক দেখুৱাই (মূল নথিৰ পৰা অবিকৃতভাৱে তুলি দিয়া হৈছে) দয়াপুৰৰ ফালে ভাড়াৰ বাবে লৈ যায়। কিন্তু তেওঁলোকক (মূল নথিৰ পৰা অবিকৃতভাৱে তুলি দিয়া হৈছে) কাঠ কঢ়িয়াই আনিবৰ বাবে ধনশিৰিৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল যাবলৈ আদেশ দিয়ে আৰু বন সুৰক্ষা পাৰ্টিয়ে মোৰ ড্ৰাইভাৰ আৰু হেণ্ডিমেনক কৰায়ত্ত কৰে। যিহেতু মই উক্ত ট্ৰাকখনৰ মালিক সেই বেআইনী কৰ্মৰ বিষয়ে সম্পূৰ্ণ অজ্ঞাত (মূল নথিৰ পৰা অবিকৃতভাৱে তুলি দিয়া হৈছে)।

৯/ মই নথিৰ কাৰ্য্যক্ৰমবোৰ চালি-জাৰি চাইছোঁ। দেখা যায় যে অৱশেষত ২০.৮.১৯৯৮ তাৰিখে গোচৰটো লোৱা হৈছিল। আদেশ পৃষ্ঠাবোৰ সঠিকভাৱে বজাই ৰখা হোৱা নাই। আদেশ পৃষ্ঠাবোৰৰ পৰা দেখা যায়, গোচৰৰ তাৰিখ ইয়াৰ পূৰ্বে ১৭.৪.১৯৯৮ আৰু ২৫.৬.১৯৯৮ তাৰিখত নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছিল আৰু বিষয়টো কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াৰ সন্মুখত উত্থাপন কৰা হৈছিল। উক্ত তাৰিখবোৰত সংৰক্ষিত এলেকাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত বিষয়া উপস্থিত নথকাৰ বাবে কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াই বিষয়টোৰ শুনানি ২৫.৭.১৯৯৮ তাৰিখে ধাৰ্য্য কৰে। ২৫.৭.১৯৯৮ তাৰিখে কি হৈছিল সেই বিষয়ে আদেশ পৃষ্ঠাত উল্লেখ কৰা হোৱা নাই, কিন্তু কাৰ্যালয়ে সংমণ্ডল বন বিষয়া/কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াক পঠোৱা চহীযুক্ত চিঠিত তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে দেখা যায়-

“যিহেতু মালিকজন ২৫.৭.১৯৯৮ তাৰিখে হাজিৰ হোৱা নাছিল (মূল নথিৰ পৰা অবিকৃতভাৱে তুলি দিয়া হৈছে)। শুনানি চলোৱা হোৱা নাই। এতিয়া গাড়ীৰ মালিকে আজি অৰ্থাৎ ২০.৮.১৯৯৮ তাৰিখে হাজিৰ হৈ মৌখিকভাৱে অনুৰোধ কৰিছে যে

যদি সম্ভৱ আজিয়েই শুনানি গ্ৰহণ কৰিব লাগে। শুনানি চলাব পৰা যায় নে নেযায় অনুগ্ৰহ কৰি তাৰ দিহা দিয়ক। নথি পেচ কৰা হওক।

আৰু বন সংমণ্ডল বিষয়া/কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াই তলত দিয়া ধৰণে টোকা লিখে:

"গোচৰটো চলাব পাৰি। গাড়ীৰ মালিক, সুৰক্ষিত এলেকাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত বিষয়া আদিক আজি ৩ বজাত মাতক।"

শুনানিৰ কি প্ৰকৃতিৰ আছিল আৰু তাত লোৱা পদক্ষেপসমূহ ইয়াত দেখুওৱা হোৱা নাই। কিন্তু ২০.৭.১৯৯৮ তাৰিখৰ বিবাদিত আদেশৰ পৰা দেখা যায় যে আবেদনকাৰীৰ লগতে সুৰক্ষিত এলেকাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত বিষয়া উপস্থিত আছিল। কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াগৰাকীয়ে গাড়ীৰ মালিকৰ জবানবন্দী লিপিবদ্ধ কৰিছিল আৰু উক্ত জবানবন্দী মতে চালকক ভাবুকি দি গাড়ীখন পাৰ্কিঙৰ পৰা দয়াপুৰৰ ফালে লৈ যায় আৰু তাৰ পিছত ইন্টাংকিলৈ লৈ যায়। পিছত গাড়ীৰ মালিকে গম পায় যে গাড়ীখন পশ্চিম সংমণ্ডল কমপ্লেক্সত আছে। ইয়াৰ বাহিৰে আবেদনকাৰীৰ আদেশ পত্ৰত উপলব্ধ জবানবন্দীত কোনো বেলেগ ইংগিত নাই। এই আদেশ পত্ৰত কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াই সুৰক্ষিত এলেকাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত বিষয়াৰ জবানবন্দী লিপিবদ্ধ কৰে আৰু উক্ত জবানবন্দী মতে প্ৰশ্ন উত্থাপিত বাহনখন ধনশিৰি সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ভিতৰত ২.২.১৯৯৮ তাৰিখে পুৱা ১১ বজাত পোৱা গৈছিল আৰু আঠজন লোকে সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত অবৈধভাৱে জমা কৰা বগী পোমা আৰু বাদাম (কাঠ) উক্ত ট্ৰাকখনত ভৰাই আছিল। এজন ব্যক্তিয়ে কৰ্তব্যৰত বনকৰ্মীক অত্যাধুনিক অস্ত্ৰৰে আক্ৰমণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল যদিও সৌভাগ্যক্ৰমে উক্ত ব্যক্তিজনক পৰাভূত কৰিবলৈ সক্ষম হয়। ইয়াৰ পিছতে প্ৰশ্ন উত্থাপিত বাহনখনক নিৰাপদে জিম্মাত ৰখাৰ বাবে সংমণ্ডল

কমপ্লেক্সলৈ অনা হয় আৰু চোৰাংচোৱাসকলক নিম্ন আদালতত গতাই দিয়া হয়। তাৰ পিছত কর্তৃত্বপ্রাপ্ত বিষয়াই এই বুলি টোকা লিখে:—

‘সুৰক্ষিত এলেকাৰ ৰেঞ্জ অফিচাৰৰ মতে বেআইনী কার্যকলাপ সীমান্তৰ সিপাৰৰ পৰা অহা চোৰাংচোৱাই সংঘটিত কৰিছিল। গাড়ীৰ মালিকৰ মতেও বেআইনী কাম সংঘটিত হৈছিল। গাড়ীৰ মালিকে এইটো স্বীকাৰ কৰিছিল।”

তাৰ পিছত কর্তৃত্বপ্রাপ্ত বিষয়াজনে তলত দিয়া সিদ্ধান্তত উপনীত হয় যিটোক তেওঁ ৰায়দান বুলি বর্ণনা কৰিছে:

“ওপৰৰ কথাবোৰৰ বিশদ বিশ্লেষণ কৰিলে স্পষ্টকৈ দেখা যায় যে, এন এল এ-৩৭০৯ নং বাহনখন অবৈধভাৱে কাঠ সংগ্ৰহৰ কু-উদ্দেশনাৰে সংৰক্ষিত বনাঞ্চললৈ লৈ যোৱা হৈছিল। ইয়াৰ উদ্দেশ্য আছিল এছিয়াৰ অন্যতম চহকী সংৰক্ষিত বনাঞ্চল লুণ্ঠন কৰা। বনকর্মীসকলে জীৱন বিপন্ন কৰিও নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে দিনে-নিশাই টহল দি মূল্যৱান সংৰক্ষিত বনাঞ্চলসমূহ ৰক্ষা কৰি আছে। এটা (বন) অপৰাধ সংঘটিত কৰা হৈছে।

সেয়েহে তলত উল্লেখ কৰা কাৰণবোৰৰ ভিত্তিত বাহনখন বাজেয়াপ্ত কৰাৰ সিদ্ধান্ত লোৱা হ’ল—

(১) সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত অনাধিকাৰ প্ৰৱেশ

(২) বেআইনী কার্যকলাপ সংঘটিত কৰা

(৩) সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ বিৰল আৰু মূল্যৱান প্ৰজাতিৰ নির্দয়ভাৱে ধ্বংস কৰা।

উলংঘা কৰা ধাৰাসমূহ: (১)১৯৯৫ চনত সংশোধন কৰা অসম বন নিয়মাৱলী আইন, ১৯৮১ৰ ২৪,২৫,৪০,৪১।

(২) লেখ আবেদন(দেৱানী)২০২/১৯৯৫ত মাননীয় উচ্চতম ন্যায়ালয়ে দিয়া ১৫/০১/১৯৯৮ তাৰিখৰ ৰায়দান।

সেয়েহে এন এল এ-৩৭০৯ নং বাহনখন বাজেয়াপ্ত কৰা হ'ল আৰু এই বাহনখন নিলামত দিয়া হ'ব। সংশ্লিষ্ট সকলোকে অৱগত কৰক।"

বিবাদিত আদেশত উল্লেখ কৰা জবানবন্দী সমূহৰ বাহিৰে অন্য কোনো স্বীকাৰোক্তিমূলক জবানবন্দী নথিত লিপিবদ্ধ হোৱা যেন নালাগে। নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ ৪৯(৪) নং নিয়মৰ অধীনত প্ৰয়োজনীয় কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াৰ সন্তুষ্টিৰ তথ্য এই আদেশত লিপিবদ্ধ কৰা হোৱা নাই। আদেশটোত এইটোও উল্লেখ কৰা হোৱা নাই যে কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াই আবেদনকাৰীয়ে লোৱা প্ৰতিৰক্ষাৰ প্ৰতি নিজৰ বিবেক প্ৰয়োগ কৰিছিল।

ওপৰৰ কথাখিনিৰ পৰা এইটো স্পষ্ট যে বিবাদিত আদেশটো দিয়াৰ কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াই নিজৰ বিবেক প্ৰয়োগ কৰা নাছিল যিটো নিয়মাৱলী ১৮৯১ৰ ৪৯ নং নিয়মৰ উপ-নিয়ম (৫) আৰু (৬)ৰ পৰিপন্থী। সেয়েহে ২০.৮.১৯৯৮ তাৰিখৰ বিবাদিত আদেশটো আইনগতভাৱে বাহালযোগ্য নহয়।

পৰৱৰ্তী পদক্ষেপ কি হ'ব? বিবেচনাশক্তি প্ৰয়োগ কৰাৰ সময়ত আদালতে সকলো পক্ষৰ স্বাৰ্থৰ মাজত ন্যায় কৰিব লাগে। ৰাজহুৱা আইন প্ৰক্ৰিয়া আৰু ব্যক্তিগত আইন প্ৰক্ৰিয়াৰ মাজত এক লক্ষণীয় পাৰ্থক্য আছে। সেয়েহে ৰাজহুৱা আইন প্ৰক্ৰিয়াত বিবেচনাশক্তি প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত ব্যক্তিগত আইন প্ৰক্ৰিয়াৰ তুলনাত দৃষ্টিভংগীৰ পাৰ্থক্য থাকিব লাগে। ৰাজহুৱা আইন প্ৰক্ৰিয়াত ই কেৱল গোচৰৰ পক্ষগণকে নহয়, সকলো জনসাধাৰণ বা জনসাধাৰণৰ এটা অংশৰ লগতে প্ৰশাসনকো প্ৰভাৱিত কৰে। ইয়াৰ উপৰিও নৈসৰ্গিক ন্যায়ৰ নীতি ভংগৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াক গুৰুত্ব সহকাৰে ল'ব পাৰি আৰু আপীলৰ জৰিয়তে ইয়াৰ নিৰাময় কৰিব পাৰি। যদি

আপীলে নৈসৰ্গিক ন্যায়পৰায়ণতাৰ নীতিৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰে, তেন্তে সেই পৰিস্থিতিত, অভিযোগৰ আৰু কোনো কাৰণ থাকিব নোৱাৰে।

এই গোচৰটোত আবেদনকাৰীয়ে বিধি (ধাৰা ৪৯চি)ৰ অধীনত আপীল কৰিব পাৰিলেহেঁতেন আৰু সেই পৰিস্থিতিত আপীল কৰ্তৃপক্ষই পৰিস্থিতিৰ প্ৰতিকাৰ কৰিব পাৰিলেহেঁতেন। যিহেতু লেখ আবেদনখন ইতিমধ্যে আদালতে গ্ৰহণ কৰিছিল আৰু পক্ষসমূহৰ শুনানি যোগ্যতাৰ ভিত্তিত হৈছিল, গতিকে সেই ভিত্তিত বিধিগত বিধানসমূহৰ উলংঘা আৰু নৈসৰ্গিক ন্যায়ৰ নীতি উলংঘা হোৱা বুলি ধৰা পৰাৰ পিছত আবেদনখন নাকচ কৰাটো এতিয়া সঠিক নহ'ব।

১০) বিষয়টোৰ সকলো দিশ বিবেচনা কৰি এচ/২৬-১৯৯৭-৯৭ চনৰ অ. আৰ. নং পি এচ/২৬ গোচৰত প্ৰতিপক্ষ নং ৩, সংমণ্ডল বন বিষয়া-কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়া, কাৰ্বি আংলং, পশ্চিম সংমণ্ডল, ডিফুই এন. এল.এ-৩৭০৯ পঞ্জীয়ন নম্বৰৰ ট্ৰাকখন বাজেয়াপ্ত আৰু নিলাম কৰাৰ বাবে দিয়া ২০.০৮.১৯৯৮ তাৰিখৰ বিবাদিত আদেশটো মই বাতিল কৰিলোঁ।

এতিয়া ৩ নং প্ৰতিপক্ষই নিয়মাৱলী, ১৮৯১ৰ ৪৯ নং নিয়মৰ উপ-নিয়ম (৫) আৰু (৬)ৰ বিধানসমূহৰ লগতে এই আদালতৰ পৰ্যবেক্ষণসমূহো বিবেচনা কৰি আৰু আবেদনকাৰীক প্ৰতিৰক্ষাৰ বাবে যথাযত সুযোগ দি যুক্তিযুক্ত আদেশৰ দ্বাৰা প্ৰয়োজনীয় নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰি আইন অনুসৰি বাজেয়াপ্তকৰণৰ প্ৰক্ৰিয়াটো নতুনকৈ আগবঢ়াই নিব পাৰে। লগতে উক্ত প্ৰক্ৰিয়া চলাকালীন প্ৰশ্ন উত্থাপিত বাহন অৰ্থাৎ পঞ্জীয়ন নং এন এল এ-৩৭০৯ থকা ট্ৰাকখন আবেদনকাৰীৰ জিম্মাত থাকিব, এই চৰ্তত যে আবেদনকাৰীয়ে ১,০০,০০০ (এক লাখ) টকাৰ বেংক নিশ্চয়তা (Bank Guarantee) প্ৰদান কৰিব লাগিব। ১,০০,০০০ (এক লাখ টকা) মাত্ৰ। ইয়াৰ উপৰিও আবেদনকাৰীয়ে ১,০০,০০০ (এক লাখ) টকাৰ ক্ষতিপূৰণ মুচলুকা

(Indemnity Bond) প্ৰদান কৰিব লাগিব। ওপৰৰ চৰ্তসমূহ পূৰণ হোৱাৰ পিছত প্ৰশ্ন উত্থাপিত বাহনখন যদি ইতিমধ্যে মুকলি কৰি দিয়া হোৱা নাই তেন্তে ৩ নং প্ৰতিপক্ষই বাহনখন তৎক্ষণাত মুকলি কৰি দিব লাগিব। আবেদনকাৰীয়ে কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াই যেতিয়াই বিচাৰিব বা সময়ে সময়ে বাহনখন পৰিদৰ্শনৰ বাবে উপস্থাপন কৰিব লাগিব। ওপৰত উল্লেখ কৰা অনুসৰি গোটেই কাৰ্য্যপ্ৰক্ৰিয়াৰ সময়ছোৱাত আৰু কাৰ্য্যপ্ৰক্ৰিয়াৰ সমাপ্তিৰ পিছত কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াই চূড়ান্ত আদেশ গৃহীত কৰি আদেশৰ প্ৰমাণিত প্ৰতিলিপি প্ৰদান কৰাৰ দুসপ্তাহ লৈকে বাহনখন আবেদনকাৰীৰ জিম্মাত থাকিব যাতে কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াই আবেদনকাৰীৰ বিৰুদ্ধে কোনো বিৰূপ আদেশ জাৰি কৰিলে উপযুক্ত আদালতত আবেদনকাৰীয়ে আইনৰ অধীনত উপযুক্ত পদক্ষেপ ল'ব পাৰে।

লেখ আবেদনৰ ওপৰত উল্লেখ কৰা ধৰণে মঞ্জুৰ কৰা হ'ল। গোচৰৰ খৰচৰ ক্ষেত্ৰত অৱশ্যে কোনো আদেশ নাথাকিব।

অনুবাদক: মোবাৰক হুছাইন, জ্যেষ্ঠ অনুবাদক
গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়